

Bo Krister Wallstrøm og Mona Solhaug satte selv opp den symbolske minnesteinen *Don't mention the Salmon* utenfor Tour de Andørjas arena, da idrettsfestivalen ikke ville tillate kunstnerparets opprinnelige kunstprosjekt 1182 meter over havet.

Tour de Andørja Idrettsfestivalen

Tour de Andørja blir arrangert hvert år på øya Andørja i Ibestad kommune i Troms. Festivalen ble startet i 1996 av Ytre Andørja idrettslag. Andørja Sportsklubb er arrangør av den sportslige delen av Tour de Andørja. Kunstarrangementet «Artic Challenge – Site Specific», som var integrert i idrettsfestivalen, ble startet i 2010.

Kunst og idrett på kollisjonskurs

Therese Søgård

Kulturene kunst og idrett har i tre år smeltet sammen i en festival i Nord-Norge. Men da kuratoren innså at sporten var overordnet kunsten, valgte hun å avslutte kunstfestivalen.

Kan smal samtidskunst og pulserende idrett fungere sammen? Marianne Darlén Solhaugstrand, kurator for Site Specific, visste at det ikke ville bli problemfritt å etablere kunstfestivalen og innlemme den i idrettsfestivalen Tour de Andørja i Troms.

– Selv om det ikke var noe umiddelbart kjærlighetsmøte, ble det etter hvert stor interesse for kunsten, sier Solhaugstrand.

Idrettsfolk som vanligvis ikke interesserer seg for kunst, fikk øynene opp for en ny verden, og de inviterte kunstnerne viste stor interesse for den sportslige biten. Men da et av kunstverkene som var planlagt til festivalen i sommer tok for seg næringen til en av de lokale sponsorene, bød det på problemer.

Frossen laks

I verket *1182 meter over havet* hadde kunstnerduoen Bo Krister Wallstrøm og Mona Solhaug planlagt et 1000

liters akvarium med en levende laks på toppen av Årbostadtinden, som er målet i tindeløpet på idrettsfestivalen. Men to uker før ferdigstilling problematiserte lakseoppdretteren det faktum at en levende fisk skulle fraktes opp over tusen meter over havet, og en dyrlege frarådet verket. Kunstnerne kom da fram til at de heller kunne lage en opptreden med en frossen laks, noe kuratoren godkjente. Men idrettsstyret ville vite hva slags holdning til fiskerinæringen den døde laksen ville målbære.

– Jeg ante konturene av en tiltagende konflikt, men verket var innenfor rammene av hva kunstnerne var blitt bedt om å lage, sier Solhaugstrand.

Valgte å trekke seg

Kunstnerne reagerte sterkt på innblandingen fra idrettsstyret. De følte at spørsmålet rokket ved deres kunstneriske frihet og valgte å trekke seg fra festivalen.

Da idrettsstyret ifølge Solhaugstrand gjorde det klart at de også i fremtiden ville etterkuratere kunstverk så ikke kuratoren annet valg enn å avslutte Artic Challenge – Site Specific.

– Som kurator stiller jeg meg 100 prosent bak kunstnerne. Kunsten skal ikke være staffasje, sier Solhaugstrand.

Ytterpunkter

Tour de Andørja er skuffet over at kunstfestivalen kaster inn håndkleet. Informasjonsansvarlig og nestleder Knut Eirik Dybdal mener kunsten har gitt festivalen et særpreg som gjør at man husker den bedre enn andre idrettsarrangement, og forstår nå at det var en dårlig idé å be kunstnerne redegjøre for sin holdning til fiskerinæringen.

– Kanskje man ikke skal spørre kunstnerne hva som er budskapet? spekulerer han, og erkjenner at å spørre en gang, kanskje var en gang for mye.

Dybdal understreker at det var kunstnerens valg ikke å gjennomføre verket.

– Jeg kan ikke gjøre annet enn å beklage at det ble som det ble, men vi er interessert i å ha dem til neste år også, men det er de som driver på med kunstbiten som må avgjøre, påpeker han.

Ikke likestilte

Helt siden starten har Artic Challenge hatt en intensjon om å problematisere møtet mellom to ytterpunkter av det utvidede kulturfeltet, og kunstnerne er blitt invitert til å reflektere over det utvidede kulturbegrepet. Planen var å prøve ut eksperimentet i fem år og så skrive bok om smeltedigelen.

Men nå tas undersøkelsen videre i bokform etter tre år. For svaret føler Solhaugstrand at hun har fått allerede: Idretten ble overordnet kunsten, og grunnlaget for undersøkelsen, at kunst og idrett var likestilte kulturgrener, forsvant.

– Det er interessant å se på de problemene man møter når man tar kunsten ut i en offentlighet. Selv om vi har hatt et veldig fint samarbeid med idrettsfestivalen ser vi at kunsten har stor slagkraft, og folk kan bli redde for at kunstverkene skal få en direkte konsekvens.

Sportslig kunstprestasjon

Men selv om de hadde trukket seg, følte kunstnerduoen seg likevel ikke ferdige med arbeidet i Troms. På toppen av Årbostadtinden står det nå en minnestein med påskriften *Don't mention the salmon* – den 25 kilos tunge steinen er båret opp på fjellet av kunstnerne selv. Til tross for at den kan sies å ironisere over kulturkrasjen, faller den i god jord hos festivalledelsen.

– Den er fantastisk. Vi kommer til å bruke den i markedsføringen til neste år. At den er båret opp er i seg selv en prestasjon rent sportslig, sier Dybdal.

Les Marianne D. Solhaugstrands tekst om konflikten side 44.